

P. O. BOX 3078 Canada TELEFON 2816

UTGIVS HVARJE ONSDAG AF CANADA WEEKLY PRINTING CO. 325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

PRENUMERATIONSPRIS

Table with subscription rates: Helt år (1 förskott) \$1.00, Halvt år do \$0.50, Tre månader do \$0.35, Helt år till Sverige \$2.00, Halvt år do \$1.00

Prenumerationsmedel insändas såväl i registrerat brev, som Post check, Money Order eller Postal Note. Dessa senare behövas ej registreras.

Prenumerant, som önskar sin adress ändrad, ombedes att insända både den gamla och den nya adressen.

C. ALBIN JONES, Manager.

J. DAHLSTRÖM, Redaktör.

Nordpolen funnen.

(Forts. från första sidan)

der, bra is och inspirationen af att vara på hemvägen, tillryggelade vi i början långa distanser. Nedanför den 84de breddgraden fick isen en helt annan karaktär, och det blev tydligt att ärstiden hade en snäll inverkning. Med en god del oro iakttago vi i vår förordet af föda dagligen minskades.

Det blev nu tydligt att svårigheten af kampen öfverflyttats från att få färd till polen till en stadig strid för livet emot luggar och köld. Med hungernöd som alternativ kunde vi icke vänta på bättre väder. Vi kommo framåt nästan hvarje dag, men kostnaden af de försviljade ansträngningarna fortvände livet mot gränsen af att utsäckas.

Den 24 maj blev skyn klar länge nog för att tillåta oss en omgång observationer. Vi hade nätt den 84de parallellen. Isen var mycket bruten och dref österut, lemnande många sträckor af öppet vatten.

Den återstod på våra sidor knappast nog föda att räkna fram till våra upplag. Så nästan sent, så fram vi icke tillryggelade 15 mil om dagen. Med vårt illa medfarna födot och våra svaga krafter framåt vi knappt komma framåt tio mil om dagen.

I det vi försökte göra det bästa af vår hårda lott, styrde vi rak kurs på myskox-markerna vid Inner Crossing. Vid 84de breddgraden funno vi oss till väster om ett stort spår som gick i sydvlig riktning. Isen förändrades till små fläckar och en snöis dämna förändrade hembakvet.

Den följande dagen kände vi oss pressade till fortvildans brant. Några få rader notchedes på papperet om de olika lekanderna utstod. Fodan för folk och hundar reducerades till tre kvarts ration, medan svårigheterna att färdas fram öfver isen stego till möjligaste höjd. Sedan vi sträfvat fram tjugo dagar genom tät dämna, klarnade skyn, och vi funno oss långt på Kropprens Gustaf hal, med öppet vatten och öfbar snöis som en larm mellan Cas och Hobergen.

Under de närmaste dagarna dref efter kommo björnar mot lissråden. Våra tomma magar fylldes, och horisonten syntes för tillfället lättad från bekymmer. Den 18 Februari sattes kurs på Annotok. Med ny utrustning nådde Grönlands stränder den 15 April. Här hälsades vi af Harry Whitney och en litet väntande grupp af eskimå-vänner.

För att komma tillbaka tillbaka så tidigt som möjligt begav jag mig söder ut mot det danska settlementet och nådde Upernivik den 21 maj, 1909.

Så långt huvudförlöppet af nordpolensfärd. En tidningsrapport steg om bord på fartyget "Haas Egede", och till honom yttrade dr Cook bland annat:

"Från början åtföljdes jag af to eskimåer, men ätta af dem vände om. De deserterade en och en, och snart lemnades jag med endast två män, och de voro med mig då jag verkligen nådde polen, hvilket jag gjorde på morgonen den 21 april 1908. Min journal och anteckningarna af mina observationer skola ålgrordt bevisa att jag verkligen nådde nordpolen.

Jag län intet land vid polen, ej heller märkte vi nästnå spår af Pearys expeditioner. Af hast på nödvändiga instrument var jag ur stånd att mäta vatten vid polen. Från den dag jag lemnade Hobergen, den 18 mars 1908, till 21 april 1908, då jag nådde polen, iaktgick endast af två eskimåer, och jag odlade observationer, och litade på att dessa voro korrekta, är jag övertygad om att jag stod på nordpolen vid midnatten den 21 april, då jag hissade den amerikanska flaggan.

Eskimåerna satte af enlades värde på händelsen och voro lyckliga öfver att de hade nått det efterlönade målet. Mina observationer är jag beredd att lemna till hvilka vetenskapliga auktoriteter som helst och låta samsägna af hvad jag säger prövas af dem.

Dr Cook tillade att han var tillkomligt beredd på att ånådnåka

rande oss med sig. För tre veckor voro vi ej i stånd att göra en enda observation. Under dessa tre veckor kommo vi icke längre än till det 84de graden.

I Wellington-kanalen antråffade vi packis. Vi antråffade intet viltställe och skule i alla fall hafva varit föda för att skjuta, eftersom endast femton kulor funnos kvar. Vi funno öppet luggvatten vid Jones stund. Några af våra hundar fattade en sådan i sig till följd af att polen var så hög, att de gjorde sällskap med dessa snö.

Efter att ha en tillräckligt två månader i en öppen båt, utsatta för oväder med snösklack, snö och bagel, gingo vi åter i land. Vårt bränsle blef slut och vi hade att äta råa fiskar. Våra hundarna voro gräsliga under denna period, men med det viltstället som dödade med björar och polarbjörar, med material från skidarna ökade vi vårt födotillräde. Vi hade kullas en dag då vi upptäckte en hop gammal drivit till bränsle.

Vid Kap Iperis funno vi gamla eskimåbygdor, halvåriga dränkta af vatten. Vi måste afvärja anfall af myskoxar, bevarad lassoos (korsknor) bevisade sig vara vårt mest fruktansvärda försvarsvapen. Innes dödade vi 38 oxar.

I midten af april kommo vi tillbaka till Grönland, efter en mycket tröttsam färd öfver isen. Jag nådde snart jämförsevis civiliserade trakter. Till min stora förvåning kom jag ombord på detta fina fartyg. Hur jag längtade att komma tillbaka till civilisationen, att återgå till en tryggastaste man som lever.

Säg världen att jag är lycklig öfver att ha kommit tillbaka, och att jag är glad att ha kommit tillbaka. Dr Cook önskade uttrycka den djupaste tacksamhet för den hjälp han erlidit från danskarna på Grönland.

Danskarna mottogo honom älskligt från början på det mest entusiastiska sätt och Köpenhamns befolkning i dess helhet var inte ihäggad till tvifla på riktigheten af hans upptäckt. Arm i arm med danske kronprinsen lemnade dr Cook ångartaget Hans Egede kl. 10 i följande morse. I följande kväll kl. 8 sattes han ned till festmåltid i rådhusen, såsom gäst hos ett bröljart sällskap af Köpenhamns högsta societet och de kl. skådarne.

De timmar som förlöto mellan dessa händelser voro de mest verkligt upptagna i hans lif. Ingen polarexpedition i sig själf har någonsin fört något som varit hälften så fylldt med oväxlar och rörelse. Här blef det att hålla tal, skaka händer, göra bungenar för högtids- och jubileumsprogram, följa högtidsprogram, hjälpa på att slotta och delgå kommuner och andra följande berättelse om sina äfvenmedlemmar af kungliga familjen ty.

Då han kom tillbaka till hotellet, fick han mottaga en bataljon af korrespondenter, som under ytterligare en timme underkastade honom ett oömskärligt korsförhör, begärande förklarningar rörande de alla de tvivel och all den kritiska som slungats mot hans upptäckt.

Med det bästa lyms öppet och fullständigt besvarade dr Cook frågorna. Högst häst må tänkas om honom anmärktes, han lemnade i Köpenhamn, på alla sätt med honom där, gjort intyck såsom en färdig, rättfärdig och duktig man. De danska förskningsmyndigheterna voro de första att erbjuda dr Cooks upptäckt. Deras åsikter voro i första hand grundade på kännedomen om hans karaktär och hvad han förr utträtt. Endast efter att hafva i förtäende rådtagat dem och fått dem att på möjligast afgörande sätt uttala deras tro på att upptäckten var verklig, satte danska regeringen sitt officiella åsag på densamma genom följande uttågning.

Vid banketten på kvällen närofva fyra hundra personer, däribland några danska, medan tusentals personer samlade sig på gatorna i hällraget för att få syn på forskaren då han inträdde. Vi antaga att många svenskar från det nordiska Malmu, och anorstaderna lifra, äfven hade infunnit sig. Bland de tal som höllas under banketten må särskild nämnas det som hölls af kommodör Hobergen, som varit med Nordpolsexpeditionen och uttryckte sig från sin ståndpunkt såsom en framstående forskningsman, berättande om dr Cooks metoder. Dr Cook tackade i få enkla ordalag, följande sågande:

"Med vilkåaste faktorerna i min expedition voro eskimåerna och hundarna; jag kan icke hyva för stor tacksamhet till danskarna för deras värde om eskimåfolket

och på hafva de äfven upprättat en mission vid Kap York. Hade jag icke fått i de rätta handarna samt de rätta handarna och de rätta handarna alla, förök och icke hade jag nått polen. Jag står i mycken tacksamhet till den danska nationen för min framgång."

Bland de erhållna lyckönskningarna, telegrammen uppräknar dr Cook i ordning, och såsom den på hvilka han från vetenskaplig ståndpunkt satte största värde, dem som erhöles från de geografiska sällskapen i Sverige, Norge, Danmark och Belgien samt omnämmer att Amundsen, Nordenskjöld (den yngre), Cagni och Leconte hafva erbjöd hans arbete.

Expeditionen medförde alla moderna instrument för astronomiska och andra observationer och anställd sådana praktiskt taget dagligen. Instrumenten voro: tre kronometrar, ett vanligt fickur, kompasser, pedometrar, barometrar, sextanter och termometrar af senaste modeller. Instrumenten medfördes tillbaka af den förut omnämnde Harry Whitney.

Dr Cook har begärt att en vetenskaplig jury må tillstå att hans granska hvad hans utförelse, Rektors E. Strömmer vid Köpenhamns universitet har uppmänt doktors att framställa sina siffror och dokument, så att skeptiskt och kritiskt genast kunna bringas till utlysning. Professor Strömmer säger: "Dr Cooks upptäckt kunna prövas och deras riktighet afgöras inom en dag. Det är nästan omöjligt att uppställa en falsk serie af astronomiska observationer utsträckande sig öfver en längre period. I Hvar noggrann astronom och geograf på jordklotet kunde blottafaktet af sådana upptäckter med lätthet."

Denne man som uppnått den punkt, på hvilken före honom ingen levande satt sin fot, med ett djärvt äfventyrare i århundraden sträfvat, och många dött på vägen, är född den 10 juni 1805 i Calhoun, Sullivan County, N. Y. Den familj han tillhörde var ursprungligen tysk och hans förfärd namnet från Koch. Han erhöi vanlig skuldutövning, kom sedan till New York och skaffade sig genom arbetet (d. a. sålde han gronsaker och körde omkring med mjölk) medel, att studera medicin. År 1831 tog han sin läkareexamen och började praktisera i Brooklyn, där han i följande år gifte sig med miss Mary Hunt. Samma år medföljde han som läkare Pearys arktiska expedition. I samma kapacitet var han med den belgiska arktiska expeditionen, som afgick i sept. 1879. Den 3 okt. 1906, sehan han i tre år ledt en expedition i Alaska, belägen i den högsta bergstoppet i Amerika, Mount McKinley, hvars spets är 20,641 fot öfver havet. På den spetsen planterade han stjernbandet, lifskan han på planterat den på den mystiska punkten, som nationerna de senaste århundradena ifrigt täflat om att fluggpryda.

Dr Cook är ovanligt stark och hårdig. Bland nord- och sydpolarfarare har han visserligen betraktats som en man med erkänhet men dock som en amatör i jämförelse med de professionella upptäcktsfararna. Han har också haft åsagter om nordpolensfärd som afvika från de flestas. I vinterns den strängaste ärstiden för sin färd öfver isen. Han hade beräknat att då han en solhöjda att färdas öfver, frän vakar och hinderns tösja. De klimatiska förhållandena afskräkte honom ej. Han ansåg för öfrigt, att man gjort allt för mycket väsen af det vägsamma i arktiska expeditioner. För sin del ansåg han ensambeten som den största faran när den kunde angripa förståndet. Hvad han för öfrigt tänkte om polarfärderna yttrade han efter sin arktiska expedition.

"Allt detta prat om de gräsiga faror, som möta på vägen till polen är bara nonsens", sade han då. "Relativt till det som man lika säker på polarisens fält som New York. Det finns inga feberförelse där, inga smittosamma sjukdomar, inga osunda tråk, inga kloakgaser, inga trånande växtämnen, inga sänkande trasor. Allt är is. Det är icke förtärligt på isen och icke heller någon fara för kölden, som ej gör så mycken skada som de skarpa, salta vintervindarna på Atlantska kusten. Det är emellertid matfrågan, som stänger vägen till polen."

Stephane Lauzanne, redaktör för tidningen "Matin" i Paris säger: "Underrättelsen om nordpolens upptäckt af dr Cook är en historiskt tillräde, hvilken jordens befolkning i århundraden hoppas på och diskutera. Den är en epölogerande händelse, äfven fastän ständiga upptäckter och enorma framsteg dag för dag göras på människolifvets och vetenskapens olika områden."

Svenska språket i Amerika. Annu så sent som för 25 år sedan lanns det godt om sådana svenska-amerikaner, hvilka i tid och

stid probetiskt förkunnade, att svenska språket skulle komma att inom några år få uppböra att talas och skrivas i Nord-Amerika och de angränsa delarna alla. Förök att längre söka hålla det vid makta var alldeles lönlös. Annu i dag träffar man på en och annan sådan där pessimist, i språkfrågan.

Att svenska språket någonsin, så länge världen står, skall dö ut i Canada och Amerika är knappast troligt. Atminstone kommer det att blifva en nödvändig förutsättning att immigrationen hit från Sverige skulle alldeles upphöra, genom särskild mäterliga anordningar af förhållandena där eller af någon annan nu förök svårupptärlig orsak. Det kommer i så fall dock att dröja ytterligare minst ett fjärdeår tusende, innan vårt språk här skulle kunna sägas börja utdö, om detta ens någonsin skulle inträffa så länge engelskan och andra språk talas här. På Runo i Island behåller sig svenska språk fortfarande och liksom i Gammal-Svensky, Sydrussland, trots att folket på Runo ha föga förändelser med den gamla invånarbefolkningen sedan Karl XI:s och Karl XII:s dagar och i Gammal-Svensky ej sedan Gustaf III:s tid samt under det man levat i de fröskvalvande ryska förhållandena. I Östersjöprovincerna förök för öfrigt folket ännu svenska på flera trakter än Runo, om och vårt språk i dessa provinser måste medelafva vara stadt i utdöende. Det har dock särstades ej ens under den svenska storbortiden (den närliggande icke länge nog därtill) talats af någon större proportion af befolkningen. Detta bevisar emellertid i ännu högre grad språkets seghet. Under intrycket af engelskan, som är mera kvickt absorberande än något annat språk, hade naturligtvis svenskan vid samma förhållanden längsedan varit utdöd.

Här i Canada och Amerika blifve det naturligtvis de större svenska samhällena samt kyrkorna och tidningarna, hvilka komme att (jäms med de sista utposterna för beaktande af svenska språket, om immigrationen från Sverige skulle upphöra. Om striden blifve nog ej så kortvarig, det är säkert i Pennsylvania finnes en trakt, där den hufvudsakligen tyska invandringen dit skedd för ett par hundra år sedan, och endast för några få år tillbaka underträdde vi om att tyskan fortfarande var trakterns gängse samtalsspråk. Franskan i Quebec, de små indianstammarna såregna språk och dialekter här och där i Canada och Amerika, gaeliskan i Skottland och waleska språket, hvilka språk ej underhållits genom immigration och på samma gång varit omhändertagna af starkt engelskt inflyande, utgöra sålunda bevis på att engelskan icke är så all upplökande som man ofta känner sig böjd att föreställa sig.

Att här förlora vårt språk skulle ju på ett vis inte vara någon svår förlust, då vi få ett lättlärt universalspråk i utbytte, men vårt språk är nämligen mera än blott ett medelmedel, det är ju en del af vårt rikas faderneeri, en del af vår nationalgenomgången, ja, ännu mer, det är såsom Vermer vid följelunden så härligt uttrycker det, "vår andes stämning i världen". Och med språkets förlust ginge mycket af hvad vi tillitills som svenskar i en främmande världdel ägt bäst förlorat.

Intresset här i landet för vårt moderns mål och dess studium icke blott vidmakthålles utan synes efter hand stiga. Frågar man efter bevis härpå, så svara vi: Våra svenska läroverk här ökas ständigt i antal och vid dem alla studeras svenska språket. Våra svenska tidningar i Nord-Amerika minskas ej utan snarare ökas i nummer. Och hvad blitteratur beträffar, här den, att döma af förliggarnes kataloger, med hvarje år allt omfångsrikare och rikhaltigare. T. g. m. svenska förläggare tyckas numera finna det lönande att göra affärer direkt med den läsande svensk-amerikanska publiken.

Det är slutligen ett välkändt förhållande, att åtskilliga amerikanska universitet tillmät vårt språk och vår litteratur så pass stor betydelse, att de upprättat lärostolar i detta ämne. Detta är icke ett litet minnesstatu-erstat, University of Chicago o. s. v., för att nu icke förligga Brandon College här i Canada, i friska härom skulle dock kanske kunna anmärkas, att en del af dessa lärostolar möjligen upprättats i rent ekonomiskt syfte, nämligen att belägga i starka svenska centra, draga svensk studerande till institutionerna i fråga. Äfven om så är helt eller delvis händelbidrag de till kännedomen om vårt språk och vår litteratur.

Att lära sig engelska språket grundligt är ett riktigt hjälpmedel till framgång för en hvar svensk i detta land. Men att vara väl hemmastadd till ett modernt är icke heller ingen skam. Och den som tillägnat sig det bästa af både den svenska och den engelska kulturen, skall säkerligen behitta en större allmän intellektuell rikedom och hafva bredare vyer än den som endast erhållit sin kunskap genom ett af de båda nämnda språken.

Kyrkor och Föreningar

Svenska Lutherska Kyrkan (SIONS-FÖRSAMLINGEN) Logan Ave. och Fountain St. Söndagar: Högmässa kl. 11 i. m. — Söndagskola kl. 3 e. m. — Aftonsång kl. 7 e. m. — Alla välkomna. I. G. Dahlberg, Pastor.

Skandinaviska Baptistkyrkan Logan Ave. och Ellen St. Söndagar: Predikan kl. 11 i. m. och 7 e. m. — Söndagskola 3 e. m. — Ungdomsamt, med förberedt program, efteråt förfriskningar, kl. 4-5 e. m. Onsdagar: Bönenöte kl. 8 e. m.

Skandinaviska Frälsningsarmen 394 Logan Avenue. Söndagar: Möten kl. 1/4 och 1/8 e. m. Hvardagar: tisdag, torsdag och lördag, kl. 8 e. m. E. LUNDSTRÖM, Bostad: 284 Isabel St.

J. J. Johnson, J. F. Johnson, Fin-Sekr. Ord. i sjukkom. 351 Newton av. 460 Thames av.

GOOD TEMPLAR LOGEN no. 10 "Framtidens Hög" möter hvarje torsdag kl. 8.30 e. m. A. I. O. G. T. Hall, hörnet af Logan Ave. och Ellen St. Chas. Holmberg, L. D. 402 Logan Ave.

Professionella Annonser

Dr. S. C. Peterson Svensk Läkare och Kirurg Kontor: 522 Main St.; Tel. 7922 Bostad: Ieland Hotel, Telefon 34 Kontors timmar: 11-1 i. m. och 3-6 samt 8-9 e. m.

Svensk Läkare Dr. C. E. Johnson Kontor: 678 Main St. (Ingång i Dominion Bankens norra filial trappuppgången till venster.) Näst intill Gordon-Mitchells apotek, Telefon 5318. Timmar 1-4 e. m. och genom engagemang. Residens 160 Cathedral Ave., Telefon 5319.

Björnson & Brandson LÄKARE Kontor: 650 WILLIAM AVE. Telefon 89. Mottagningstid: 1.30-3, 7-8 e. m. Bostad: 650 McDermott Ave. Telefon 4300.

J. THOMSON & CO. LKBESÖRJARE 501 MAIN ST. MIDT EMOT CITY HALL. TELEFON 1.

Clark Bros. & Hughes LKBESÖRJARE 366 Portage Ave. Steele Block

Kerr, Bawlf, McNamee LKBESÖRJARE 120 Adelaide St., ett block väster om City Hall, Tel. 413. KONTORETS PHONE 413. BOSTADS-PHONE 490 Ambulans tillhörande affären. Enda Hvita Livvagn för Barn i staden. Pris \$3.00 per tur.

A. S. BARDAL BEGRAFNINGSS BYRÅ Begravnings utöfars skyndsamt och till moderat pris. HYRUSKVERK, Första klassens drockor, Telefon 308. Bardal, Block, 121 Nens st.

The Morden - Moxnes DENTAL PARLOR Skandinaviska talas. Smärtfri utdragning af "Crown o. Bridge" arbete. 620 1/2 Main St. Hör Logan

H. J. SMITH Kgl. Svenska Vicekonsulatet. Tel. 832. Residens tel. 2089. 55 MERCHANTS BANK WINNIPEG

Skand. Advokat Thos. H. Johnson, Barrister, Solicitor, Etc. Kontor: Room 33, CANADA LIFE BUILDING, hörnet af Main och Portage Ave.

McMeans, Sproule & Chalmers Saksförare och Advokater Kontor: 513-515 McIntyre Block, Telefon 1429. Winnipeg.

J. L. M. Thomson Advokat, Saksförare, Etc. Hufvudkontor: Ryan Block, 44 Princess St. Phone: Main 2554.

Kontor 616 McIntyre Blk. 415 MAIN ST. F. J. G. McArthur, B.A., L.L.B. BARRISTER, SOLICITOR, NOTARIE &c. WINNIPEG, CAN. Tel.: Kontoret 6108. Huset 3525.

Andrews, Andrews, Burbridge & Bastedo Advokater och Saksförare. Hufvudkontor: 616 McIntyre-Block, Loan and Savings Co. Kontor: Aktiebyggnaden, hör af Main och Portage Ave. Tel. 5210 Winnipeg

W. J. Long Elmwoods äldsta residens firma. Innan Ni köper ett hus eller en tomt i Elmwood, KOM och få vår lista. Brandförsäkring. Commissioner in B.R. etc. Utöfvar giftermåls-licensen. TEL. 3746 Stadacna St., Elmwood.

Hus- & Fastighetsägare. Låt oss kollektera Edra hyror. Vi gifva noggrann tillsyn till alla detaljer. Mångårig vana. Oldfield, Kirby & Gardner 391 Main St. Phone 5430

DESIGNS, DRAWINGS, ILLUSTRATIONS, ENGRAVINGS ETC. MAPS 50 PRINCESS ST. WINNIPEG. PHONE 5770

För blommor Buketter och Kruk växter samt beställningar för Bröllop, Begravnings m. m. hälsning Eder till JAMES BIRCH 440 NOTRE DAME AVE. Phone 2338

Market Hotel 140 PRINCESS ST. WINNIPEG. Utmärkt servering och bästa gäst-rum. Skandinavisk välkomna. P. O'CONNELL, Egare.